

2005-2006

Barok

La Petite Bande . Sigiswald Kuijken
Vivaldi, Sarro

dinsdag 11 oktober 2005

Barok . Seizoen 2005-2006

**La Petite Bande . Sigiswald Kuijken
dinsdag 11 oktober 2005**

Kammerorchester Basel . Paul Goodwin
zondag 20 november 2005

Orchestra of the Age of Enlightenment
Cappella Amsterdam . Gustav Leonhardt
vrijdag 20 januari 2006

begin concert **20.00 uur**
pauze omstreeks **20.50 uur**
einde omstreeks **22.10 uur**

inleiding door **Bruno Forment** . **19.15 uur** . **Foyer**
teksten programmaboekje **Bruno Forment**
coördinatie programmaboekje **deSingel**
druk programmaboekje **Godefroit**

Gelieve uw **GSM** uit te schakelen!

Cd's

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door
't KLAverVIER, Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70
www.tklavervier.be

Foyer deSingel

enkel open bij avondvoorstellingen in Rode en/of Blauwe Zaal
open vanaf 18.40 uur
kleine **koude of warme** gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens
pauzes

Hotel Corinthia (Desguinlei 94, achterzijde torengedebouw ING)

- Restaurant HUGO's at Corinthia
open van 18.30 tot 22.30 uur
- Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw
toegangsticket van deSingel voor diezelfde dag

La Petite Bande

Sigiswald Kuijken muzikale leiding, viool & violoncello da spalla

François Fernandez viool (solist Vivaldi)

Marie Kuijken sopraan (Madama Sofia)

Fulvio Bettini bas (Il Conte Barlacco)

Sigrid T'Hooft dans & choreografie

Bernhard Gertsch dans

Béatrice Cramoix mise-en-geste

Antonio Vivaldi (1678-1741)

De Vier Jaargetijden

Concerto in E, opus 8 nr 1 'De Lente'

Allegro - Largo e pianissimo sempre - Danza pastorale

Concerto in g, opus 8 nr 2 'De Zomer'

Allegro non molto - Adagio - Presto: Tempo impetuoso d'estate

Concerto in F, opus 8 nr 3 'De Herfst'

Allegro - Adagio molto - Allegro: La Caccia

Concerto in f, opus 8 nr 4 'De Winter'

Allegro non molto - Largo - Allegro

pauze

Domenico Natale Sarro (1679-1744)

La Furba e lo Sciocco

Intermezzi in musica, Napels 1731

Libretto anoniem

*Il primo nostro Compositore
L. Vivaldi - detto
l'opera a Symphonie del 1723*

Sarro en Vivaldi: twee capricieuze vedutisten?

Rome, een dinsdagmorgen in juli. De zon is langzamerhand haar bedwelmende krachten aan het samenbundelen en op de Corso wordt de koopjesjacht ingezet. Op een boogscheut daarvan doorblader ik in de Biblioteca Casanatense een muziekhandschrift uit de jaren 1721-4. Een melomaan bundelde hierin de beste aria's uit enkele operaseizoenen om ze als blijvende (?) herinneringen te koesteren. Van het vluchtige operagenre werd aldus een momentopname gemaakt die een perfect idee geeft van de muzikale smaak die toen in Rome en elders heerste. Zo kom ik aria's tegen van de gebroeders Bononcini, van Orlandini uit Florence en van de Bolognees Predieri. Venetië is vertegenwoordigd met vier zwierige aria's van ene Antonio Vivaldi (1678-1741), maar ze worden genadeloos overstemd door nieuwlichters uit Napels: Mancini, Feo, Porpora, Vinci en vooral - met zo'n elf aria's - Domenico Natale Sarro (1679-1744). De vertolkers van deze aria's worden sporadisch bij naam genoemd: 'Farinello' (sic), 'Marianna Bulgarelli detta la Romanina', 'la Sig.ra Faustina Bordoni', of 'Cavana'. Tenslotte leer ik uit het handschrift iets over de theaters die onze compilerator aandeed: het Alibert, della Pace en Capranica in Rome, het San Bartolomeo in Napels.

Meteen opent zich voor mijn ogen een panoramisch beeld - een 'veduta' in Italiaans kunstjargon - van een trendy beau-monde die seizoen na seizoen in de schouwburgen naast sorbets ook opera's verslond; een blik op galante aristocraten en patriciërs die soms uren besteedden aan hun toilet, in koetsen rondreden, elkaar ontmoetten, en tijdens hun 'Grands Tours' Europa onveilig maakten. De meest opmerkelijke deelnemers aan dit sociale gebeuren legden hierbij zintuiglijke indrukken vast om hen als souvenirs voor het nageslacht te bewaren. Als resultaat bezitten we vandaag een schatkist aan gravures, schilderijen, dagboeken én muziekwerken.

Tallose aria's uit het Romeinse manuscript verwijzen naar de 'luister, kijk en geniet'-cultuur van deze periode. Neem bijvoorbeeld Vivaldi's 'Un guardo un vizzo un riso' uit 'Ercole su'l Termodonte' (Rome, 1723). Tegen de achtergrond van een "platteland met een magnifieke brug" en "Griekse schepen in de verte" verleidt het personage Martesia haar mannelijke aanhangers: "Een blik, een liefkozing, een glimlach, is men verschuldigd aan dit mooie gelaat dat zoveel liefde uitstraalt". Pastorale muziek schildert het landschap: als de bourdontoon van een doedelzak blijft de bas op eenzelfde noot hangen terwijl de zanglijn hierbovenop rondkartelt, als een vogel rondom een boom. Een gelijkaardig voorbeeld van deze ongecompliceerde, maar o zo suggestieve beeldtaal is het duet van Martesia en Antiope, 'Serenio il cielo'. Vanuit een "dichtbegroeid woud nabij de oever" zingen de Amazonezusjes dat de "hemel onbewolkt is", "het kruid aan elke stengel een gouden glans verleent" en "Zephyros (de wind) minzaam met Flora (het plantenrijk) gaat schertsen". Met andere woorden, de herfst kondigt zich aan en de Amazones bereiden zich voor op de jacht.

Kiekjes van de Serenissima

Venetië bezit een eeuwenoude traditie als het om het fabriceren van dergelijke plaatjes gaat. In Vivaldi's tijd legden Marco Ricci (1676-1730), Canaletto (1697-1768) en vele andere 'vedutisten' trekpleisters en landschappen vast in compacte schilderijen en gravures die aan toeristen verkocht werden. Ook Vivaldi was deels afhankelijk van de verkoop van souvenirs, denken we maar aan de concerten en opera's die hij aan Europese edellui opdroeg. De 'rosse priester' stond bovendien in nauw contact met de vedutisten: zowel Ricci als Canaletto schilderden voor hem decors toen hij impresario was van het Teatro Sant'Angelo (1716-20). Deze samenwerking heeft haar sporen achtergelaten in de programmatische titels van Vivaldi's concerten. Deze lijken rechtstreeks ontleend uit het oeuvre van Ricci en Canaletto, of evoceren op z'n minst gelijkaardige 'vedute': het platteland tijdens de vier jaargetijden, zeestormen, pastorales enzovoort.

Niet noodzakelijk creëerden de vedutisten, Vivaldi inclusief, waarheidsgetrouwe beelden van de natuur, integendeel. De ongerepte natuur werd door de vroeg-achttiende-eeuwse cultuurmensen bewust verbeterd. Canaletto verkoos optische technieken, zoals de 'camera obscura', boven observaties met het blote oog. Ook werkte hij vaak met zogenaamde 'scaraboti', vluchtige schetsen die zelden topografisch accuraat waren. Proporties werden met behulp van passers en andere geometrische werktuigen aangepast. Op gelijkaardige wijze zijn de 'tableaux vivants' van Vivaldi's concerten en opera's in strakke ritornello- en da capo-schema's gevat. Met de schone, gesimplificeerde natuur in het achterhoofd had Vivaldi geen boodschap aan contrapuntische ingrepen en gekunsteldheden. In de orkestrale textuur van zijn concerten is de baslijn gereduceerd tot haar meest fundamentele, haast percussieve functie - musicologen hebben het vaak over 'trommelbassen'. Alle aandacht is hierdoor verschoven naar de vioolpartijen die de natuurbeelden voor onze ogen toveren. Anderzijds worden de Venetiaanse 'vedute' door opvallende lichteffecten gekenmerkt, waaronder het 'chiaroscuro' (licht-donker), dat zich in bruusk wisselende texturen en dynamische contrasten vertaalde.

De artistieke arbeid gebeurde hierbij in de beslotenheid van de werkkamer, en niet onder de open hemel. Deze houding werd afgedwongen door de urbane context van Venetië, een dichtbebouwde stad of 'republiek' omsloten door de zee. De enige ontsnapingsroute was de Brentarivier, die welvarende Venetianen tijdens de zomer afvoeren om hun villa's in de Veneto te bereiken. Voor een minder gegoede burger als Vivaldi zat er, op enkele koetsreizen na, weinig anders op dan een leven binnen vier muren. Zijn gezondheid legde hem dit regime overigens op, want naar eigen zeggen belette zijn 'strettezza di petto' ofte bronchiale asthma hem lange wandelingen te maken.

Een duel

Vivaldi nam de **Vier Jaargetijden** op in een bundel die hij een merkwaardige titel gaf: **'Il Cimento dell'armonia e dell'inventione, opus 8'** (De proef tussen harmonie en vindingrijkheid, 1725). Deze alludeerde op de strijd die in de toenmalige kunst en muziek gestreden werd tussen de ongebreidelde fantasie van het individu en de 'harmonische', rationaliserende wetmatigheden van het métier of de 'beschaving' tout court. 'Cimento' verschijnt frequent in de titels van opera's waarin beproevingen centraal staan. Zo wedijveren 'standvastigheid' en 'wreedheid' in Arresti's 'La costanza in cimento con la crudeltà' (Venetië, 1712), of wordt de 'eer' in de waagschaal gelegd in Orgiani's 'L'honor al cimento' (Venetië, 1703), de 'geestkracht' in Albinoni's 'La fortezza in cimento' (Padua, 1707), de 'deugd' in Orlandini's 'La virtù al cimento' (Mantua, 1717), of - we hoeven het niet eens zo ver te gaan zoeken - de 'waarheid' in Vivaldi's eigen 'La verità in cimento' (Venetië, 1720). Deze opera's behandelen een conflict tussen heersende ethische waarden (standvastigheid, eer, deugdzzaamheid...) en bedreigende factoren (wreedheid, tyrannie, pathos...). Anders gesteld wordt de harmonie tijdelijk door chaos verstoord om daarna, in het 'lieto fine' met koor, weer in ere hersteld te worden.

Hetzelfde cyclische vertelschema, dat teruggrijpt op de oermythes van de natuur, herkennen we in de 'Quattro stagioni'. Bijvoorbeeld moeten in het openingsdeel (Allegro) van de Lente opgewekt vogelgetsjilp en geplons plaats ruimen voor bliksem en donder, waarna de rust zijn gang weer opneemt. Naar muziek vertaald, betekent dit dat de harmonie van het orkestrale samenspel, het machtige ritornello door 'tutti' (allen), kortstondig tenietgedaan wordt door een bliksemachtig virtuoze 'solo'. Maar ook op grotere schaal lijken Vivaldi's concerti door dit schema gedictieerd, denken we maar aan de manier waarop in de Herfst de pastorale onbezorgdheid van het eerste Allegro verstoord wordt door de wrange harmonieën van de middenbeweging

(Adagio molto), om in het afrondende Allegro te heropleven. Dat enkele tijdgenoten effectief door Vivaldi's solo's uit hun lood geslagen werden, bewijst het reisverslag van de Duitser Johann F.A. von Uffenbach. Op 4 februari 1715 ging deze man een opera bijwonen waarin Vivaldi "tijdens het begeleiden van een aria een wonderbaarlijke solo speelde waarin hij ter afronding een fantasie toevoegde die mij nogal angst inboezemde, want ik betwijfel of dat soort zaken al eerder gedaan is of ooit nog zal gedaan worden: hij kwam binnen een haarlengte van de brug [van de viool] en liet geen ruimte meer voor de boog ... Hij verbaasde iedereen hiermee, maar ik kan niet zeggen dat het me beviel, want het was niet zo aangenaam om naar te luisteren als het spitsvondig bedacht was." Het fantasierijke, inventieve van dergelijke passages is vergelijkbaar met de 'capricci', de tegenpolen van de 'vedute', die Ricci, Tiepolo en vooral Piranesi zouden schilderen of graveren. Deze taferelen toonden, in plaats van harmonieuze landschappen, ruïnes die door de flora overwoekerd en vernield werden; ze leerden de kijker een lesje in 'vanitas' - uiteindelijk is de natuur en hiermee ook de fantasie van de kunstenaar oppermachtig, tijdloos en eindeloos complex.

Humor in de Venetiaanse lagune en de Partenopeïsche baai

In bepaalde gevallen gaf de achttiende-eeuwse kunstenaar een komische draai aan de werkelijkheid. Een bekend voorbeeld is dat van Pier Leone Ghezzi (1674-1755), een musicerende schilder-tekenaar die vele tijdgenoten in karikaturen weergaf. Naast clericus en machtshebbers lieten ook musici, onder wie Vivaldi (in 1723), zich door de vernuftige Ghezzi portretteren. De tekeningen vinden hun gelijke in een al even karikaturaal theatergenre: de komische intermezzi. Het genre zag het levenslicht rond 1700 toen het Venetiaanse 'dramma per musica' zich als 'ernstig' genre begon voor te doen en de komische scènes met mopperende dienaars en voedsters geweerd werden. De humor verdween echter niet helemaal van het toneel. Aparte komische opera's zorgden voortaan tussen de bedrijven in - vandaar de naam 'intermezzi' of 'intermedii' - voor de nodige afwisseling. De

satires zorgden met hun ongepolijste taal en gebaren voor de nodige opschudding onder de heersende klasse, zodanig dat de censuur in 1707 ingreep met een heus decreet waarin gestipuleerd werd dat libretti voortaan gepubliceerd en door een revisor goedgekeurd moesten worden (slotbepalingen decreet zie verder). Dit belette niet dat de intermezzi, dankzij Pietro Pariati's libretti en de muziek van Vivaldi's collega's Francesco Gasparini en Tomaso Albinoni, tot vaste elementen uitgroeiden tijdens de opera-avonden in de Sant'Angelo- en San Cassiano-theaters.

Rondreizende toneelgroepen introduceerden de intermezzi weldra ook in andere operasteden, met name in Napels, waar men van oudsher een voorliefde had voor farsen. Zowel in het aristocratische Teatro San Bartolomeo als in het volksere Teatro dei Fiorentini stonden intermezzi, opere buffe en komedies op het programma. Komische scènes bleven er veel langer in gebruik dan in Venetië; soms werden buffoscènes aan Venetiaanse opera's toegevoegd. Bovendien bracht Napels enkele uitstekende librettisten voort (Saddumene, Federico, Mariani...) die het komische operagenre als geen ander wisten te hanteren. Tenslotte bezat Napels met de sopraan Laura Monti en de bas Gioacchino Corrado twee uitstekende buffozangers aan wie Pergolesi nog de rollen van Serpina en Uberto ('La serva padrona', 1733) zou toevertrouwen. Maar waarmee lachten Venetianen en Napolitanen?

De intermezzi worden nagenoeg steeds door een vrouwelijk en een mannelijk personage gezongen. Het duo is verwickeld in een 'battle of the sexes' en probeert de ander te overtroeven met behulp van zijn of haar (onbestaande) kennis omtrent klassieke literatuur, wetenschappen ('astrologie') of vreemde talen ("Vuz non ète Fransè?"), met vocale of poëtische hoogstandjes ("Aanbiddelijke pupillen, schitterende flanken van mijn chimerische grotten"), of pseudo-hoofse dansen. Misleidingen en verkleedpartijen zijn al even vaak van de partij, evenals de karikaturale, aan de commedia dell'arte ontleende tegenstelling

tussen een jonge vrouw en een oude man, een dienaress of leerling en een meester, een 'furba' (lepe) tegenover een 'sciocco' (dwaas), enzovoort. Niet zelden zijn de personages met grappige namen als Serpina - 'serpentje', een vrouw met een scherpe tong - bedacht, of parodiëren ze in pseudo-pathetische aria's (à la 'Dolce pensier d'amore') of pompeuze uithalen de woordenschat en stijl van de opera seria. Aan het slot wordt de chaos evenwel opgeheven: na bedrog of overspel volgt de verzoening in een huwelijk en een liefdevol duet of ballet. Ook in de komische intermezzi herkennen we dus het 'orde-chaos-herstel'-schema.

De lepe en de dwaze

In Sarro's '**La furba e lo sciocco**' ofte 'Madama Sofia e Conte Barlacco' (1731), gespeeld tussen de bedrijven van zijn opera seria 'Artemisia', wordt graaf Barlacco genadeloos om de tuin geleid door de verarmde Franse edeldame Sofia. De domme Barlacco is dolverliefd, maar Sofia stelt hem ettelijke malen op de proef, ondermeer door zich als huzaar te vermommen en hem, achternazittend met een zwaard, de stuipen op het lijf te jagen. Na de maskerade verzoenen ze zich (in het duet 'Vui sposarmi?') en vieren ze hun verloving met een dansje ('Oui Monsiù balliamo').

De muziek speelt een eersterangsrol in de portrettering van de twee personages. Eenvoudige technieken, zoals korte zinsneden, extreme tempo- en stijlwisselingen, en misplaatste coloraturen of chromatismen, zorgen voor 'komisch realisme'. Bijvoorbeeld komen nogal wat 'onomatopeeën' (klanknabootsingen) voor, een typisch kenmerk van intermezzi dat verschillende buitenlanders opviel. Zo berichtte Edward Wright in 1720 vanuit Venetië dat de buffozangers "lachen, uitbranders geven en andere geluiden imiteren zoals het slagen van een zweep, het gedreun van karrewielen, en dit alles met muziek." In het eerste intermezzo van 'La furba e lo sciocco' zingt Barlacco over het kloppen van zijn hart: "batte batte batte in fretta in fretta in fretta tic tic tic ... poi s'allenta e fà così tic toc tic toc..." (het klopt haastig tik

tik... en dan vertraagt het zo, tik tok...). Op “batte” horen we herhaaldelijk een dalend octaaf, op “in fretta” dalende zestiende noten, op “tic tic” een steeds herhaald halve toonsinterval in zestienden die voor de “tic toc”-passage ‘vertraagd’ is tot een achtste noot en kwartnoot gevolgd door een achtste rust.

De componist van al dit moois, **Domenico Natale Sarro**, had in 1731, toen hij deze muziek schreef, al heel wat muzikale wateren doorzwommen. Samen met zijn tijd- en stadsgenoten Vinci en Porpora was hij in het vorige decennium de vaandeldrager geweest van het muzikale modernisme dat nadien met termen als ‘Napolitaans’, ‘galant’ of zelfs ‘preklassiek’ werd bestempeld. De geschiedenis leert ons dat de zogenaamde ‘Napolitaanse school’ de contrapuntische schrijfwijze van de barok verliet en streefde naar een transparantere tekstverklanking, wat onvermijdelijk ten koste ging van de orkestrale complexiteit. Van de nieuwe stijl profiteerde niet alleen een legertje virtuozen (Farinelli en co) en theaterimpresario’s (waaronder Vivaldi), maar ook de beroemde librettist Pietro Metastasio, die zijn eerste libretti voor Napolitanen schreef. De theatrale heksenketel werd op treffende wijze geschetst in Benedetto Marcello’s beruchte pamflet ‘Il teatro alla moda’ (Het modieuze theater, Venetië, 1720), en kort daarna in de intermezzi ‘L’impresario delle Isole Canarie’ (De impresario van de Canarische eilanden, 1724). In deze vinnige intermezzi lieten Sarro en Metastasio de wulpse sopraan Dorina opdraven met een aria waarin ze zong dat “Recitar è una miseria, parte buffa e parte seria” (Het is een ellende een buffa- of seriapartij op te voeren), terwijl ze in een andere (‘Amor prepara’) de draak stak met de ‘ouderwetse’ barokstijl. Jammergenoeg konden noch Dorina’s aria’s, noch Sarro’s prestigieuze opdrachten (waaronder nog ‘Achille in Sciro’ voor de opening van het Teatro San Carlo, 1737) beletten dat de Napolitaanse intermezzi een stille dood stierven en door balletten zouden vervangen worden.

Verval en heropstanding

Uiteindelijk hebben zowel de natuur als cultuur - de menselijke

beschaving en haar betweterige geloof in vooruitgang - de herinnering aan de gloriemomenten van de jaren 1720-30 vertroebeld of zelfs volledig gewist. Op de plaats waar ooit Vivaldi’s Teatro Sant’Angelo pronkte vindt men tegenwoordig een hotel; op de plaats van Sarro’s Teatro Bartolomeo staat nu een kerk. Aan de rosse priester herinneren weliswaar nog enkele portretten en her en der een herdenkingsplaat, maar van Sarro is geen enkele beeltenis bewaard gebleven. Gelukkig wachten nog duizenden libretti, partituren en getuigenissen op herontdekking. En wie weet wordt het capricieuze ‘kiekje’ dan weer levendiger dan ooit...

**Slotbepalingen van de Uitvoerders tegen de
Godslastering
houdende Theateropvoeringen**

--- 1 december 1707 ---

Niet minder dan bijzondere aandacht is vanwege deze meest Excellente Magistraat verschuldigd aan het waken over het behoud van de goede zeden en het vermijden van eender welk schandaal dat deze moraal zou kunnen aantasten waarvan het behoud het publieke gezag steeds nauw aan het hart gelegen heeft. Nu heeft een zedeloos gebruik echter zijn intrede gedaan op de scènes waar men opera's opvoert, waarbij de operadichters zich de oneigenlijke vrijheid toegeëigend hebben om zich voor de onderwerpen hiervan van wellustige verhalen of plots te bedienen, alsook van uitdrukkingen die in tegenstrijd zijn met de fatsoenlijkheid, en waarmee ze het publiek kunnen bezoedelen en choqueren. [...]

Vaststellend dat men intermezzi opvoert die niet gedrukt worden, waardoor men gemakkelijk tijdens de voorstelling kan veranderen wat [door de censuur] werd goedgekeurd [...] besluiten ze [uitvoerders tegen de godslastering] dat in de toekomst geen intermezzi opgevoerd mogen worden indien ze niet samen worden gedrukt met de eerst vertoonde opera en goedgekeurd worden door hunne Excellenties.

[Tevens besluiten ze] dat deze minister, die door hen zal aangeduid worden voor het nazicht van de genoemde werken, in de toekomst verplicht zal zijn aan het hof te berichten of er zich enige weerstand voordeed om deze [werken] aan de opmerkingen van hunne Excellenties te onderwerpen [...] Ook wanneer men geen zaken vaststelt die tegenstrijdig zijn met de goede zeden moet men dit aan het hof meedelen. [...]

En omdat de eerste, belangrijkste inspectie het te spelen onderwerp moet betreffen, bevelen zij daarom dat deze [minister] onmiddellijk gekozen moet worden, en dat de dichter, welk libretto het ook moge wezen, voor de Magistraat van hunne Excellenties moet verschijnen om hen in te lichten over de kwaliteit van het stuk dat men zal laten opvoeren. [...]

Alvise Pisani Procurator
Costantio Benier
Daniel Priuli
Almorò Dolfin

Naar: **Biblioteca del Museo Correr**, Venetië, MS. Cicogna 348, Doc. 23:
'Term.ne degli Esec.ri alla Biastemma in materia delle Rapp.i teatrali'.
Transcriptie en vertaling: Bruno Forment.

Zicht op Venetië door Canaletto.

La Furba e lo Sciocco

Intermezzi in musica van Domenico Sarro, Napels 1731
Libretto anoniem

Korte inhoud

De Graaf Barlacco doet zijn beklag en maakt zich druk over alle pretendanten die rondhangen om het huis van Madama Sofia, een in armoede geraakte edeldame van Franse afkomst, waar hij zelf een zwak voor heeft. Wanneer zij opkomt, zingt zij een onschuldig liefdesliedje, en veinst hem niet gezien te hebben, het publiek toevertrouwend dat zij deze rijke dommerik zover wil krijgen om haar te trouwen, zodat zij, mét behoud van haar eer, uit haar armoedige situatie kan raken. Er ontspint zich een dialoog waarin de onstuimige graaf haar ondubbelzinnige avances maakt, maar zij hiervoor zeer preuts terugschrikt en hem onderwijst hoe de voor haar geschikte minnaar zich dient te gedragen: discreet, ingetogen en vanop afstand. Barlacco lacht om haar wensen en shockeert haar nog met enkele platvloerse opmerkingen, maar vraagt haar toch ten huwelijk, waarop zij antwoordt dat zij hem enkel zal huwen indien hij haar weet te behagen.

In het tweede deel heeft Madama Sofia zich als huzaar verkleed en is vergezeld van twee vriendinnen, die ze een beloning belooft indien ze haar helpen om Barlacco om de tuin te leiden. Wanneer de meisjes dansen, komt Barlacco op en wil meedansen, maar de vermeende huzaar begint in een verhaakeld Frans-Italiaans taaltje op hem te schelden en gaat hem zelfs met de degen te lijf, terwijl de graaf bang terugkrabbelt. Wanneer Barlacco er in slaagt de huzaar te kalmeren, vraagt hij hem wie deze twee meisjes wel zijn, en waarom ze zo vrolijk dansten. Hij hoort dat ze de Franse nichtjes zijn van Madama Sofia, gekomen om haar huwelijk met graaf Barlacco te vieren. Wanneer Barlacco in vreugdekreten uitbreekt, veinst de 'huzaar' opnieuw in woede te ontsteken, maar als Barlacco zich dan aan hem 'bekendmaakt', en nogmaals uitzingt hoe hij ondanks al haar tiranniën smacht naar Sofia, maakt ook zij zich tenslotte bekend, zeggend dat ze enkel zijn liefde op de proef had willen stellen. Alles eindigt in een algemene dans.

La Furba e lo Sciocco

Intermezzi in musica composti nel 1731 da Domenico Sarro,
e inseriti nella sua opera 'Artimisia'. Libretto di?

Personaggi:

il Conte Barlacco

Madama Sofia, sua serva

due ragazze (ruoli muti)

Libretto

Intermezzo primo

arietta

Conte Barlacco:

Se mi vien la bizzarria
zerbinotti impertinenti
vi farò veder s'ho denti,
e che fa la rabbia mia.

recitativo

Conte Barlacco:

In fin sarà bisogno ch'io m'ammazzi
coi cento Damarini, che s'agirano a questa casa,
e credere non vogliano, che Madama Sofia
me solo tiene per suo vago e diletto...
oh ch'ella viene.

arietta

Madama Sofia:

Dolce pensier d'amore
vanne al moi caro bene
digli perché non viene
a consolarmi il core
vanne pensier d'amore.

La Furba e lo Sciocco . De slimme en de dwaas

Intermezzi in musica, gecomponeerd in 1731 door Dome-
nico Sarro, en ingelast in diens opera seria « Artimisia ».
Libretto anoniem.

Personages:

Conte Barlacco, rijke graaf

Madama Sofia, verarmde adellijke dame van Franse afkomst
twee jongelui (stomme rollen)

Libretto

Intermezzo primo (eerste deel): in het huis van Madama Sofia.

arietta

Conte Barlacco:

*Wanneer ik 't op mijn heupen krijg,
onbeschofte rokkenjagers,
zal ik jullie tonen dat ik tanden heb,
en wat mijn woede al vermag.*

recitativo

Conte Barlacco:

*Ik zal me nog van kant moeten maken,
met die honderd vrouwenlopers die zwermen rond dit huis
en niet geloven willen dat Madama Sofia
mij enkel ziet als haar schoonste en liefste...
Oh maar daar komt ze.*

arietta

Madama Sofia:

*Zoete gedachte vol liefde ,
ga tot mijn allerliefste,
vraag hem waarom toch hij niet komt
om mijn hart te troosten,
ga, zoete liefdesgedachte.*

recitativo

Madama Sofia:

Il merlotto è venuto e m'ode
io voglio usar l'ingegno, e l'arte
per uscire dalla mia povertà ma coll'onore,
cercherò che mi sposi per amore

Conte Barlacco:

Madamoselle io son qui

Madama Sofia:

Bin venga Monsiù Le Comte che si fa

Conte Barlacco:

Signora fò L'astro Lago addresso.

Madama Sofia:

Come come? Siete Astro Lago voi

Conte Barlacco:

Di calendarii chiaravalli, e diarii
ed or contemplo nel ciel terrestre della vostra fronte
il solistizio di due vaghe stelle,
che son le vostre luci ahi troppo belle

Madama Sofia:

Signor Conte Barlacco Adagio adagio con i soli e le stelle
io non son degna di tanta lode,
basta per mio vanto d'esser vostra serva

Conte Barlacco:

Ò dolce incanto Signora in cortesia veda ch'io sono...
volea dire ch'io fui... nemeno questo... dirò meglio sarò
poi dico il resto.

Madama Sofia:

Ma perché non parlate

Conte Barlacco:

Non sò, non sò, che dire
spasimanti pupille anchi stellanti dell'amorose mie cimmerie
grotte
in vedervi ammutisco, e buona notte

recitativo

Madama Sofia:

*De domkop is gekomen en hoort mij ;
ik wil kunst en list gebruiken
om uit de armoe te raken maar mèt mijn eer:
'k zal zorgen dat hij mij huwt uit liefde.*

Conte Barlacco:

Mejuffrouw, hier ben ik.

Madama Sofia:

Wees welkom, heer Graaf, wat doet u hier ?

Conte Barlacco:

Mevrouw, tegenwoordig ben ik astro-laag.

Madama Sofia:

Hoezo, hoezo ? U bent astro-laag?

Conte Barlacco:

*Studeer kalenders, almanakken, de standen van de maan,
maar op dit moment zie 'k in de aardse hemel van uw voorhoofd
het solstitium van twee schone sterren,
die uw ogen zijn, ach, veel te schoon.*

Madama Sofia:

*Heer Graaf Barlacco, rustig rustig met de zonnen en de sterren!
Zoveel lof verdien ik niet,
mijn eer volstaat het reeds, uw dienaars te zijn.*

Conte Barlacco:

Oh zoete betovering!

*Mevrouw, ik smeeek u, ziehier hoe ik ben... – 'k bedoelde: dat ik
was... – ook dat is 't niet... – 'k zal 't beter zeggen: dat ik zal zijn...
Daarna zal ik de rest vertellen.*

Madama Sofia:

Maar waarom praat u niet?

Conte Barlacco:

Ik weet niet wat te zeggen !

*Aanbiddelijke pupillen, schitterende flanken van mijn chimerische
grotten,
bij 't zien van u verstom ik, en goeienacht dan verder !*

Madama Sofia:

Ah ah che il vostro amore va troppo in alto
ed ha ben grosse l'ale

Conte Barlacco:

Si signore è un amor bestiale ((signora!??))

Madama Sofia:

Signor Conte che dite?

Conte Barlacco:

Io dico il vero il mio Cupido è fatto a gran Gigante
tre volte grosso più d'un elefante anzi, che vi soggiungo
egli è reso cotanto impertinente che mi strazia mi fa star sempre
languido e cadente
mi dà tanta molestia ch'io vi dico a ragion, ch'ha della bestia.

aria

Conte Barlacco:

Mi rimbomba dentro il core
un rumore giusto giusto
come il polso all'amalato
quando batte batte in fretta
tic tic tic tic tic tic tic tic
poi s'allenta e fa così
tic toc tic toc tic toc
poi si ferma toc tti toc tti (??)
toc thi tre the tre thè (??)
Ma che sento in quel momento
un patetico tormento così freddo e riscaldato,
che il mio petto è troppo angusto di capirlo...
Ah mia signora mia signora
perdo all'ora il mio cervello,
non son quello che già fù.

recitativo

Madama Sofia:

Signor con sua licenza non mi faccia arrosire

Madama Sofia:

*Ah, ah, uw liefde wil te hoog
en heeft wel grote vleugels !*

Conte Barlacco:

Ja mevrouw, 't is bestiale liefde.

Madama Sofia:

Heer Graaf, wat zegt u?!

Conte Barlacco:

*De waarheid zeg ik: mijn Cupido is als 'n groot gigant gemaakt,
drie keer groter dan een olifant. Meer nog, dat ik u toevoeg:
hij is zo onbeschaamd geworden dat hij me verscheurt, mij steeds
meer kwelt en in mekaar doet storten, mij zoveel last bezorgt dat
ik gelijk heb als 'k beweert: beestachtig is hij.*

aria

Conte Barlacco:

*Er bonkt hier in mijn hart
'n geluid zo juist gelijk
de pols van een zieke
wanneer die haastig klopt:
tic tic tic tic tic tic
en dan verlangzaamt en zo doet:
tic toc tic toc tic toc,
en dan gans stilvalt, zo: toc... tti... to... tti...
Maar plots voel ik dan weer
een pathetische kweeling nu koud dan warm,
die mijn borst te klein is om te vatten...
Ach mevrouwetje toch, mevrouwetje,
dan verlies ik mijn verstand
en ben niet die meer diegeen ik was.
Er bonkt hier in mijn hart, etc.*

recitativo

Madama Sofia:

Mijnheer, met uw verlof, doet u me zo niet blozen!

Conte Barlacco:

E di che

Madama Sofia:

Voi mi parlate con tanta libertà del vostro amore,
che mi copro le guancie di rossore

Conte Barlacco:

Vuz non ete Franzè

Madama Sofia:

Oui Signore

Conte Barlacco:

E perchè rinonciate al vostro liberal nobil paese?

Tratta con libertà genio francese

Madama Sofia:

Non sono tutti d'un istesso umore nè stanno bene libertade e onore.

Io son Dama e Donzella onde conviene che non sol sia modesta e circospetta
ma che nemeno ascolti in signorile amante un parlar da plebeo e da furfante

Conte Barlacco:

Oh ch'è questo ch'è questo io mi credea di trattare un(')
amoroso (amorosa?!)

Damigella di Venere la bella ed ora trovo in voi dipinta proprio
al naturale una

Donna Romana bestiale

Madama Sofia:

Vestale signor mio voi mi sembrate che'l vostro amor bestial v'ha
imbestialito

Conte Barlacco:

Sì Signora mi scusi io son stordito

ma per quello che ascolto voi pensate d'esser vestale, e di
sterrare amore

Madama Sofia:

Non ho cotanto orgoglio voglio amar, se v'è alcun com'io lo
voglio.

Conte Barlacco:

En waarom dan?

Madama Sofia:

*U spreekt zo vrij mij van uw liefde,
dat met rood mijn wangen zich bedekken.*

Conte Barlacco:

Vuz non ète Fransè?

Madama Sofia:

Oui mijnheer.

Conte Barlacco:

Waarom dan uw nobele en liberale land verloochenen ?

Het Franse genie handelt met vrijheid...

Madama Sofia:

Niet allen zijn van 't zelfde humeur,

noch kunnen vrijheid en eer tesamen gaan.

*Ik ben een Dame en ook nog Juffrouw, waardoor het mij betaamt
niet enkel ingetogen en omzichtig te zijn,
maar ik niet eens mag luisteren
wanneer een adellijke minnaar spreekt
als 't lage volk en als een schoft !*

Conte Barlacco:

Oh wat is dit, wat gebeurt er?

*Ik dacht te doen te hebben met 'n lieflijk Dametje van de schone
Venus, maar nu vind ik in u geschilderd helemaal naar de natuur
een Romeinse bestiale vrouw !*

Madama Sofia:

*Vestaalse, mijn heer ! Het lijkt alsof uw bestiale liefde
u heeft gebestialiseerd.*

Conte Barlacco:

Ja Mevrouw, excuseert u mij: ik sta beschaamd.

*Maar als ik het goed hoor, denkt u Vestaalse te zijn,
en liefde van haar aardsheid te ontdoen ?*

Madama Sofia:

Zoveel hoogmoed heb ik niet:

*ik wil wel iemand liefhebben,
indien hij is zoals 'k hem wil.*

aria

Madama Sofia:

Bramo l'amante mio
gentile, e manieroso,
ma che sia rispettoso
che si nasconde in core
il suo fedele amore
che sia nel trattare
ed anco nel parlare
discreto e assai modesto
il modo saria questo
per farmi innamorar.
Dirò perché son'io
alquanto scrupulosa
e molto vergognosa
ad una ch'è ben nata
basta una mezz'occhiata
un mezzo sorisetto
per conservar l'affetto
tanto parlar offende
ad una che t'intende
un cenno può bastar.

recitativo

Conte Barlacco:

Oh Madama voi siete un po' ridicola
cotest'amor platonico lunatico si fa ne' campi elisi da gli spiriti,
noi siamo in questo mondo materiale e ci vuole un'amore
corporale.

Madama Sofia:

Oimè ch'io casca morta di vergogna, che sfacciate parole
come nel ciel non si nasconde il sole?
tu verrai al zimbello alocco ((allocco??)) mio!

aria

Madama Sofia:

*Mijn geliefde wil ik
vriendelijk en gemanierd,
en vooral eerbiedig;
die in zijn hart verbergt
zijn trouwe liefde,
die in gedrag
en ook in 't praten
discreet is en zeer zedig.
Dat zou de manier wel wezen,
om mij verliefd te maken.
'k Zal vertellen waarom ik
wat scrupuleus ben
en wel zeer beschaamd:
voor iemand welgeboren
volstaat een halve blik,
een klein half glimlachje reeds,
om gevoelens te bestendigen.
Zoveel praten kan enkel beledigen,
voor iemand die je verstaat
volstaat één enkel teken.*

recitativo

Conte Barlacco:

*Oh mevrouw u bent 'n beetje ridicuul.
Deze platonische liefde vol grillletjes hoort thuis in de eliseese vel-
den bij de geesten; wij toeven in de materiële wereld
en willen een lichamelijke liefde.*

Madama Sofia:

*Ach hemel, ik val flauw van schaamte,
wat een onbeschofte woorden !
Waarom verbergt de zon zich niet in de hemel ?
(voor zich) Jij loopt al in de val, uilskuiken dat je bent !*

Conte Barlacco:

((a parte))

questa è molto onorata or via Barlacco sposale che lo dice

l'almanacco,

((a M. Sofia))

madama non si turbi ch'ho scherzata ((scherzato)) io vi bramo

per sposa

m'accettate

Madama Sofia:

T'acceterò, se mi saprai piacere

Conte Barlacco:

Ch'ho da far per piacervi io vò sapere

Madama Sofia:

Ti vò sodo

Conte Barlacco:

Sarò scoglio spirante

Madama Sofia:

Segreto

Conte Barlacco:

Più segreto d'una spia

Madama Sofia:

Poche parole

Conte Barlacco:

E fatti assai! t'intendo

Madama Sofia:

Se m'incontri per strada non guardarmi

Conte Barlacco:

Basserò gl'occhi in terra, e tiro avanti

Madama Sofia:

Se vieni a visitarmi non troppo t'accostar

Conte Barlacco:

Starò lontano

Madama Sofia:

Guarda di non toccarmi anche la vesta

Conte Barlacco:

Oibò vi bace

Conte Barlacco:

(voor zich)

Deze is zeer eerbiedwaardig. Komaan Barlacco, huw haar dan,

de almanak heeft 't je gezegd!

(tot Madama Sofia)

Mevrouw, wees niet geschokt, ik maakte maar een grapje:

'k wens u tot mijn bruid,

kunt u mij accepteren ?

Madama Sofia:

Aanvaarden zal ik je, als je mij weet te behagen.

Conte Barlacco:

Wat moet ik daarvoor doen, wil 'k weten?

Madama Sofia:

Ik wil je stevig.

Conte Barlacco:

Een ademende rots zal 'k zijn.

Madama Sofia:

Zwijgzaam.

Conte Barlacco:

Zwijgzamer als 'n spion.

Madama Sofia:

Weinig woorden.

Conte Barlacco:

En veel daden! 'k Heb je door.

Madama Sofia:

Als je me op straat ontmoet, kijk niet naar mij.

Conte Barlacco:

Mijn ogen sla ik neer en loop snel door.

Madama Sofia:

Als je me bezoeken komt, niet te dichtbij.

Conte Barlacco:

'k Blijf ver van je.

Madama Sofia:

Raak ook mijn kleed niet aan.

Conte Barlacco:

Bah, enkel zal ik kussen uw hand.

duetto

Madama Sofia:

Quest'amore fu lodato
tra la dama e 'l cavaliere

Conte Barlacco:

Quest'amore è lambiccato
da fantastico pensiero

Madama Sofia:

Lo farai

Conte Barlacco:

Così, così

Madama Sofia:

Ti bisogna così fare

Conte Barlacco:

Questo è modo da crepare
Lo farò, Madama sì

Madama Sofia:

Quando poi saremo sposati
ciò che fanno gl'assennati
ti concedo poter far

Conte Barlacco:

Oh mi lasci respirar.

Madama Sofia:

Udisti?

Conte Barlacco:

Appunto

Madama Sofia:

Or lo mettiam in opra

Conte Barlacco:

Eccomi pronto

Madama Sofia:

Eh mio Signor si copra.
Or m'incontri in qualche piazza

Conte Barlacco:

Stringo il passo e gli occhi bassi

duetto

Madama Sofia:

*Deze liefde werd bezongen
tussen de dame en haar ridder.*

Conte Barlacco:

*Deze liefde werd gebrouwen
door 'n verbeeldingsrijke gedachte!*

Madama Sofia:

Zul je 't doen?

Conte Barlacco:

Maar zo...zo...

Madama Sofia:

't Is zo dat je 't moet doen.

Conte Barlacco:

*Dit is om te creperen!
Ik zal het doen, mevrouw, jaja.*

Madama Sofia:

*Wanneer we dan getrouwd zullen zijn,
laat ik je toe te doen
dat wat verstandige mensen doen.*

Conte Barlacco:

Oh! Nu laat je mij herademen.

Madama Sofia:

Gehoord ?

Conte Barlacco:

Precies.

Madama Sofia:

Dan laat het ons nu uitvoeren.

Conte Barlacco:

Ik ben gereed!

Madama Sofia:

*Mijn heer, bedekt u zich.
Je komt mij tegen op een pleintje -*

Conte Barlacco:

'k Versnel de pas, en de ogen neer.

Madama Sofia:

Siamo in casa

Conte Barlacco:

Non m'accosto

Madama Sofia:

Ti ragiono

Conte Barlacco:

Non mi sposto

Madama Sofia:

A te vengo

Conte Barlacco:

Da lontano corro a prenderti la mano per baciarla

Madama Sofia:

Scellerato scellerato

Conte Barlacco:

Mi perdoni ch'ho sbagliato

Madama Sofia:

Tu vuoi farmi impatientar

Conte Barlacco:

Già mi sento squinternar.

Madama Sofia:

We zijn in huis -

Conte Barlacco:

Ik kom niet nader.

Madama Sofia:

'k Praat met je -

Conte Barlacco:

Geen stap verzet ik.

Madama Sofia:

Ik kom naar jou -

Conte Barlacco:

Van ver loop 'k op je toe en kus je hand...

Madama Sofia:

Schurk! Schurk!

Conte Barlacco:

Vergeef mij, 't was verkeerd...

Madama Sofia:

Jij wil mij doen 't geduld verliezen!

Conte Barlacco:

'k Voel mij al gans binnenstebuitengekeerd.

Intermezzo secondo

Madama Sofia da ussaro, che porta due ragazzi ((ragazze?!)) vestite alla francese maschio en femmina. Poi conte Barlacco.

recitativo

Madama Sofia:

Amiche mie statevi attenti a fare quanto v'ho detto
che se ben riesce il mio disegno vi darò di poi i dolci e tutto quel
che piace a voi

La povertà e l'onore m'hanno indotta ad ingannar Barlacco
io vo' sposarlo ; che se bene sia sciocco e molto ricco e con la
robba sua potrò ben io

me sollevare e il parentato mio

Ecco già viene quegli è desso a voi presto presto ballate poi fate
ciò che resta e
non parlate.

(il ballo)

recitativo

Madama Sofia:

Chi star ti malcreato che venuto a ballare dove non star chiamata

Conte Barlacco:

Padron mio non si turbi io sono un uomo d'umore allegro e dove
v'è allegria vo' far
la parte mia

Madama Sofia:

Che far parte Barbon? Gire a malanno

Conte Barlacco:

Creanza fantaccin ch'io son Conte

Madama Sofia:

Io fantascin dir abola cornuta ((??????))

Conte Barlacco:

Ohimè soccorso pian piano amico che non t'ho detto ingiuria
voi chi siete

Intermezzo secondo (tweede deel): op straat, voor het huis van Madama Sofia. Madama Sofia als huzaar gekleed, met twee jongelui die in Franse stijl zijn gekleed in meisje en jongen. Daarna Conte Barlacco.

recitativo

Madama Sofia:

*Vriendinnen, let op dat jullie doen wat 'k heb gezegd,
want als mijn plan gelukt, geef 'k jullie zoetigheden
en alles wat je nog meer verlangt.*

Armoe en eergevoel hebben mij genoopt Barlacco te bedriegen:

ik wil hem trouwen, want al is hij 'n domkop,

hij is heel rijk, en met zijn goed kan ik

mezelf en mijn verwanten uit de ellende halen.

Kijk, hij komt al: dat is hij.

Jullie beurt, vlug vlug aan 't dansen !

Doe dan wat volgt, maar vooral: geen woord.

(dans)

recitativo

Madama Sofia:

Wie gij zijn schoft, dansen waar gevraagd niet zijn!

Conte Barlacco:

Mijn Heer, stoort u zich niet! Ik ben een man

van goed humeur, en waar vrolijkheid heerst

wil ik mijn part beleven!

Madama Sofia:

Wat part Barbon? Lopen naar hel!

Conte Barlacco:

Hola, manieren, soldatenjong, ik ben een Graaf!

Madama Sofia:

Soldatenjong ik, zwans met horens?!

Conte Barlacco:

O wee, hulp! Zachtjes aan, vriend, ik heb u niet beledigd!

Wie bent u?

Madama Sofia:

Ah spione furfante tu volere spionare fatti nostri?

Conte Barlacco:

Non Signor non Signor non vo' saperlo, ma cattara
(((cattura))) tu fai del risoluto
e se mi viene il moscherino al naso io son uomo da far coso (((
da Orlando son
conte e non mi gir più stuzzicando.

aria

Madama Sofia:

Non fuggire mammalucca
Qua venire, e cacciar spada
che vedere a petto a petto
chi star io e tu chi zar (stare)
e sminuzzar, tiffe taff, e sminuzzar.
Due sciablate voler dare tiffe taff, e sminuzzar.

Conte Barlacco: (rec.)

Io sono a mal partito oh brutto impegno aiutatemi voi parole e
ingegno

Madama Sofia: (l'aria continua)

Venir qua, che dentro a Lucca mandar capo
ed a Belgrado meze corpe
e per dispetto l'altre meze ciacche ccia ciacche ccia
ballottar da qua da là
voler tutto fracassar.

Conte Barlacco: (rec.)

Andiamo più lontano costui m'ammazzerà come un villano

recitativo

Conte Barlacco:

Signor Ussaro mio facciamo tregua m'ascolti due parole ch'io vo'
darvi l'Illustrissimo
ancor fatt'all'usanza

Madama Sofia:

Ah spion schurk! Gij willen zaken ons beloeren?

Conte Barlacco:

*Nee meneer, nee, ik wil 't niet weten,
maar ik ben ook resoluut,
en als er 'n vlieg mijn neus inkomt,
wordt ik 'n ware Orlando:
'k ben Graaf, en laat mij nu gerust.*

aria

Madama Sofia:

*Vluchten nee nee mammeluk,
komen hier en trekken zwaard
want zien van borst tot borst
wie zijn ik en gij wie.
Twee sabelslagen geven willen tiffe taff, tiffe taff,
in mootjes hakken, tiffe taff, in mootjes.*

Conte Barlacco: (recitativo)

*Ik heb 't slecht aangepakt. Vervelende zaak!
Helpt gij mij, woorden en verstand !*

Madama Sofia: (de aria gaat verder)

*Komen hier, hoofd zwieren tot in Lucca
en naar Belgrado halve lichaam
en van kwaadheid ander half tsjakke tsjak,
sturen van hier naar ginder,
willen alles maken kapot.*

Conte Barlacco: (recitativo)

Trekken we ons terug! Deze maakt mij nog af als 'n boerenjong.

Madama Sofia:

Vluchten nee nee mammeluk, etc.

recitativo

Conte Barlacco:

*Mijnheer de huzaar, laat ons wapenstilstand houden. Luistert u:
twee woorden ! Zelfs AllerUwWeledelste zal ik u noemen, zoals
dat gedaan wordt.*

Madama Sofia:

Che boler dir

Conte Barlacco:

Non faccia in cortesia si brusco viso! Io tremo di paura

Madama Sofia:

Parlar venire avanti

Conte Barlacco:

Vengo vengo su la vostra parola

Madama Sofia:

Star sicura

Conte Barlacco:

Vi prego a dir chi sia l'Illustrissima vostra Signoria

Madama Sofia:

Tu non detto ch'io stare fantascino

Conte Barlacco:

Non Signor non Signor v'ho domandato chi sono questi fantine
così belle che l'una

sembra il sol, l'altra la luna! Io tremo tutto puoi far più fortuna?

Madama Sofia:

Aver io mal inteso dar la mano far pace e star amici di buon core!

Conte Barlacco:

Oh che mano gentile! Servitore mi dica se mi ((vi?)) piace chi
voi siete e perché
ballavate qui davanti

Madama Sofia:

Star queste signorine due nepote di Madama Zufia che di Franza
mò star venuti e qui
ballar par sgioia che veduto lor zia, io portato e ballato in
compagnia!

Conte Barlacco:

Io prendo fiato! Oh che piacer ne sento dunque sono nipoti a
questa Dama

Madama Sofia:

Sì Madama Zufia

Conte Barlacco:

E a chi son figli?

Madama Sofia:

Wat zeggen willen?

Conte Barlacco:

Zet u alstublieft zo'n bruut gezicht niet! Ik beef van angst!

Madama Sofia:

Praten komen dichterbij.

Conte Barlacco:

Op uw woord, dan kom ik.

Madama Sofia:

Zijn gerust.

Conte Barlacco:

Ik vraag u te vertellen wie Uwe Edele is.

Madama Sofia:

Gij gezegd niet, ik soldatenjong?

Conte Barlacco:

*Nee, nee, meneer, ik vroeg wie deze amazones zijn,
zo mooi dat de ene de zon lijkt en de andere de maan!
Ik beef ervan, kan iemand 't beter treffen?*

Madama Sofia:

*Ik begrepen slecht hebben. Hand geven, sluiten vrede en hart
vrienden zijn!*

Conte Barlacco:

*Oh wat een vriendelijke hand! Uw dienaar.
Zegt u mij, zo 't u behaagt,
wie u bent en waarom u hier zo danste?*

Madama Sofia:

*Zijn twee meisjes nichten Madame Zufia, komen zijn van Franza
en dansen van blij zijn gezien tante
ik meegebracht en dans in compagnie!*

Conte Barlacco:

*Ik heradem! Wat een plezier mij dit doet!
Dus zijn zij nichten van deze Dame?*

Madama Sofia:

Ja, Madame Zufia.

Conte Barlacco:

Van wie zijn zij de zonen?

Madama Sofia:

A sorella Zufia che star moglie a Duca Nezzimbrotte!

Conte Barlacco:

Meglio meglio al duca Mezzanotte? È un gran Signore e perché gl'ha mandati

Madama Sofia:

Far visita a lor zia che si marita

Conte Barlacco:

Si marita e con chi?

Madama Sofia:

Conte Barlacca ((sic))

Conte Barlacco:

Conte Barlacco? Che novella è questa allegria bacchanali festa festa

Madama Sofia:

Ti burlar Barabasso

Conte Barlacco:

Oimè son morto

Madama Sofia:

Ti smorfiar Padrone

Conte Barlacco:

Hai fatto sbaglio rallegrar perch'io star conte Barlacco

Madama Sofia:

Ti star conte Barlacco perdonare che non sapere presto signorini baciare la mano a Signor zio Bij Lacco

Conte Barlacco:

Oh Signori Nipoti eccellentissimi che favori son questi? Piano piano tocca a me di baciare a voi la mano

Madama Sofia:

Eh Signore che far

Madama Sofia:

Zus Zufia, vrouw hertog Nezzimbrotte!

Conte Barlacco:

Nog beter! Van hertog Mezzanotte? Dat is 'n groot man! En waarom heeft hij hen gestuurd?

Madama Sofia:

Bezoeken tante, die trouwen zullen.

Conte Barlacco:

Trouwen! En met wie?

Madama Sofia:

Conte Barlacca.

Conte Barlacco:

Conte Barlacco? Welk nieuws is dit! Hoera! Wijn en bacchanaal, feest, feest!

Madama Sofia:

Gij spotten, barabasso!

Conte Barlacco:

O jee, ik ben eraan!

Madama Sofia:

Gij aanstellen u, baas!

Conte Barlacco:

Jij vergissen, vrolijk zijn, want ik graaf Barlacco zijn!

Madama Sofia:

Gij zijn Graaf Barlacco? Vergeven, dat niet weten!

Vlug jongens, kussen hand Mijnheer Nonkel Bizjlacco!

Conte Barlacco:

Oh Weledele Heren Neven, wat zijn dit voor eerbetuigingen? Zacht zacht, 't betaamt mij u de hand te kussen!

Madama Sofia:

Hela meneer, wat doen daar?

Conte Barlacco:

Taci poltrone insegnar una creanza al tuo Padrone? Io son tanto
arrabiato e
spasimato per Madama Sofia che non mi curo benché mi sia
crudeletta alquanto
di mandare per lei a precipizio il decoro la rabbia e 'l mio giudizio.

aria

Conte Barlacco:

Son per lei un zibaldone d'archi strali fiamme, e foco
miei Signori state un poco
il mio core è un mongibello che tempesta
coi sospiri capogiri fa il cervello ah sentite
il mio pulmone fa il tamburro taratà taratà
Per Madama io son morto
che fa meco la tiranna
vampe schizzano quest'occhi
mi vacillano i ginocchi
e l'amore che mi scanna
non mi dà nessun conforto
oh crepare ancor mi fa

recitativo

Madama Sofia:

Sopportar quando sposato ti sentir consolato

Conte Barlacco:

Oh questo è il fatto tardan le nozze ed io divento matto.

Madama Sofia:

Voler sposare?

Conte Barlacco:

E quando

Madama Sofia:

Adesse adesse

Conte Barlacco:

E chi far lo potria ?

Conte Barlacco:

*Zwijg, luiwammes! Lesje leren aan baasje?
Ik ben zo kwaad en smachtend voor Madame Sofia,
dat 't mij niet deert, al is ze nogal wreed voor mij,
om voor haar om zeep te helpen
mijn waardigheid, verstand en razernij.*

aria

Conte Barlacco:

*Door haar ben ik een mengelmoes van bogen, stralen, vlammen en
vuur. Mijne heren, verwijl nog even.
Dit hart is een vulkaan in uitbarsting,
van 't zuchten duizelt mijn verstand. Ah, voel hier maar
hoe mijn long de tamboeren slaat, taratà taratà!
Door mevrouw ga ik nog dood,
want zij is zo tiranniek met mij;
bliksems schieten uit die ogen,
mij knikken zo de knieën
en de liefde die mij vilt
brengt mij geen enkel soelaas, nee,
oh, creperen doet ze mij nog!*

recitativo

Madama Sofia:

Uithouden als getrouwd? Jij voelen getroost?

Conte Barlacco:

Oh dat is het juist: 't huwelijk laat op zich wachten, en ik word gek.

Madama Sofia:

Willen trouwen?

Conte Barlacco:

Wanneer dan?

Madama Sofia:

Nu dadelijk.

Conte Barlacco:

Wie kan dat bewerken?

Madama Sofia:

Io stessa perché son vostra Sofia

Conte Barlacco:

Oh Madama voi siete io volea dire perché vedea nell'ussara
sembianza la vostra
somiglianza? E per qual fine strappazzarmi così

Madama Sofia:

Per far la prova del vostro amor

Conte Barlacco:

S'è questo mi dia la man che il matrimonio, è fatto.

duetto

Madama Sofia:

Vuoi sposarmi?

Conte Barlacco:

Gui Madama

Madama Sofia:

Da dovero ((davvero??))

Conte Barlacco:

Gui gui gui gui

Madama Sofia:

Pensa bene ch'io son Dama

Conte Barlacco:

Ci ho pensato da più di

Madama Sofia:

Or ti do la destra al core

Conte Barlacco:

Ed io tutto quel che c'è

Madama Sofia:

Caro

Conte Barlacco:

Cara

Madama Sofia /Conte Barlacco:

Caro/Cara son per te

Conte Barlacco:

Io ti bacio bella mano e ti stringo al petto!

Madama Sofia:

Ikzelf, want ik ben uw Sofia!

Conte Barlacco:

*Oh mevrouw u bent het ? ik wou 't al zeggen: hoe kwam het
dat 'k in 't gelaat van de huzaar gelijkenis zag met u? Maar
waarom mij zo gekweld?*

Madama Sofia:

Om uw liefde te beproeven.

Conte Barlacco:

Als dat het was, geeft u mij de hand: het huwelijk is gesloten.

duetto

Madama Sofia:

Wil je mij trouwen?

Conte Barlacco:

Gui Madama.

Madama Sofia:

Heel echt waar?

Conte Barlacco:

Gui gui gui gui!

Madama Sofia:

Denk goed na, want ik ben Dame!

Conte Barlacco:

Al meerdere dagen heb 'k erover gedacht.

Madama Sofia:

Zo geef ik je dan mijn rechter aan 't hart...

Conte Barlacco:

En ik geef alles wat er is.

Madama Sofia:

Lieverd!

Conte Barlacco:

Liefste!

Madama Sofia /Conte Barlacco:

Lieverd/Liefste, ik ben van jou!

Conte Barlacco:

Nu kus ik je, schone hand, en druk je aan mijn borst!

Madama Sofia:

Ahi ahì le dita piano piano che mi stroppia tant'affetto

Conte Barlacco:

Prova un poco quel dolore che provar hai fatto a me

Madama Sofia:

Che ti giova il mio dolore?

Conte Barlacco:

Per la salza

Madama Sofia:

Questa salza non mi piace

Conte Barlacco:

Piace a me, piace a me.

Madama Sofia:

Vuoi sposarmi, etc

recitativo

Conte Barlacco:

Alò miei nipotini allegramant il nostro sponsalizio festeggiamo
con un balletto

Madama Sofia:

Oui Monsiù balliamo.

(il ballo)

FINE

Madama Sofia:

Ai ai mijn vingers! Zachtjes, zoveel gevoel verminkt mij nog!

Conte Barlacco:

Voel jij maar eens het lijden dat je mij hebt doen verdragen.

Madama Sofia:

Wat kan jou mijn pijn dan baten?

Conte Barlacco:

Voor de saus!

Madama Sofia:

Deze saus bevalt mij niet.

Conte Barlacco:

Maar wel aan mij, wel aan mij!

Madama Sofia:

Wil je mij huwen, etc.

recitativo

Conte Barlacco:

*Hédaar mijn lieve neefjes, laat ons vrolijk
't huwelijk bezegelen met een dans.*

Madama Sofia:

Oui Monsiù, gedanst nu!

(dans)

FINE

La Petite Bande

Het barokorkest La Petite Bande werd in 1972 opgericht door Sigiswald Kuijken, op verzoek van de Duitse platenfirma Harmonia Mundi, om Lully's 'Le Bourgeois Gentilhomme' op te nemen onder leiding van Gustav Leonhardt. De orkestbezetting en de naam werden ontleend aan het orkest van Lully zelf aan het hof van Lodewijk XIV. Onder meer door authentieke instrumenten te gebruiken en de oude speelwijze in ere te herstellen werd ernaar gestreefd deze muziek, zowel qua interpretatie als qua klankbeeld, zo getrouw mogelijk te laten herleven, zonder daarbij in een strak academisme te vervallen. Oorspronkelijk was het niet de bedoeling dat La Petite Bande een permanent orkest zou worden, maar het succes van de plaatopnamen was zo groot dat de groep geregeld concerten ging geven. Na een eerste periode, waarin het accent vooral lag op de Franse barokmuziek (Lully, Campra, Muffat) werd ook het Italiaanse repertoire aangevat (Corelli, Vivaldi e.a.). Daarna kwam als vanzelfsprekend ook het oeuvre van J. S. Bach aan de beurt. De laatste jaren heeft het orkest zich ook vaak laten opmerken door zijn veelgeprezen interpretaties van de klassieke meesters (Mozart, Haydn). Onder leiding van Gustav Leonhardt of van Sigiswald Kuijken, de vaste dirigent, heeft La Petite Bande sinds zijn ontstaan talrijke plaatopnamen gemaakt: opera's van Rameau en Händel, Bachs Vioolconcerti (met Sigiswald Kuijken als solist), cantates, de 'Johannes- en Matthäuspassion', de 'Hohe Messe', het 'Weihnachts-oratorium' en het Magnificat, evenals de Brandenburgse Concerten en de Orkestsuites. Uit het klassieke repertoire werden onder meer opgenomen: het Requiem, Vioolconcerti en 'Sinfonie Concertante' (solisten: Sigiswald Kuijken en Ryo Terakado) en de Da Ponte-opera's 'Così fan tutte', 'Don Giovanni' en 'Le Nozze di Figaro' evenals 'Die Zauberflöte' van Mozart, 'Die Schöpfung', 'Jahreszeiten' en meer dan twintig symfonieën van Haydn. La Petite Bande neemt op voor Deutsche Harmonia Mundi, Denon, Bayer Records, Accent en Hyperion. De vaste kern van het orkest bestaat uit internationaal bekende solisten, specialisten op het gebied van de authentieke historische uitvoeringspraktijk. La Petite Bande is regelmatig te zien en te horen op binnen- en buitenlandse radio- en televisiestations, en trad op in vele belangrijke Europese festivals en concertzalen, en verder ook in Japan, China, Australië en Zuid-Amerika. La Petite Bande wordt structureel gesteund door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van België en door de Provincie Vlaams-Brabant. Sinds 1997 is La Petite Bande in residentie in de Stad Leuven.

Sigiswald Kuijken

Sigiswald Kuijken studeerde viool aan de conservatoria te Brugge en Brussel, waar hij bij Maurice Raskin afstudeerde in 1964. Hij kwam op zeer jonge leeftijd in contact met de oude muziek, samen met zijn

broer Wieland. Door zelfstudie maakte hij zich vertrouwd met de specifieke zeventiende- en achttiende-eeuwse speeltechnieken en interpretatieconventies. Zo introduceerde hij vanaf 1969 de meer authentieke barokvooispeelwijze waarbij het instrument niet meer onder de kin geklemd wordt, maar vrij tegen de hals ligt, wat een beslissende invloed heeft op de benadering van de vioolmuziek. Deze techniek werd dan ook sinds de vroege jaren zeventig door velen overgenomen. Van 1964 tot 1972 was Sigiswald Kuijken lid van het Brusselse Alarius-Ensemble (met Wieland Kuijken, Robert Kohnen en Janine Rubinlicht) dat over geheel Europa en de Verenigde Staten concerteerde. Nadien werkte hij in los kamermuziekverband met diverse barokspecialisten, vooral zijn broers Wieland en Barthold, Gustav Leonhardt, Robert Kohnen en verder Anner Bylsma, Frans Brüggem, René Jacobs... In 1972 richtte hij, onder impuls van Deutsche Harmonia Mundi en Gustav Leonhardt, het barokorkest La Petite Bande op, waarmee sindsdien talloze concerten doorheen Europa, Australië, Zuid-Amerika, China en Japan werden gemaakt en een groot aantal opnames werden gerealiseerd voor verschillende firma's (Deutsche Harmonia Mundi, Seon, Accent, Denon). In 1986 richtte hij het Kuijken Strijkkwartet op (met François Fernandez, Marleen Thiers en Wieland Kuijken) dat zich toelegt op de kwartetten en kwintetten van de klassieke periode (met Ryo Terakado als eerste altviool). Opnamen van kwartetten en kwintetten van Haydn en Mozart verschenen bij Denon. Van 1971 tot 1996 was Sigiswald Kuijken leraar barokviool aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag (Nederland). Sinds 1993 bekleedt hij deze functie aan het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel. Daarnaast is hij sinds lange tijd een veelgevraagd gastdocent (o.a. London Royal College of Music, Salamanca Universiteit, Siena Accademia Chigiana). Sinds 1998 dirigeert Sigiswald Kuijken bij gelegenheid ook moderne symfonieorkesten in romantisch repertoire (Schumann, Brahms, Mendelssohn).

François Fernandez

François Fernandez genoot een klassieke muziekopleiding en begon reeds op twaalfjarige leeftijd barokviool te spelen. Hij ging zich vervolmaken bij Sigiswald Kuijken aan het Conservatorium van Den Haag, waar hij in 1978 het eindexamen behaalde. Gedurende ca. zes jaar was hij concertmeester van La Petite Bande; hij maakte ook deel uit van het Orkest van de XVIIIde eeuw. Vooral met het Ricerar Consort en het Kuijken Kwartet realiseerde hij talloze opnamen van kamermuziek. Hij is werkzaam over geheel Europa alsook Australië, de Verenigde Staten en Japan, als kamermusicus en solist. Sinds 1998 is François Fernandez leraar barokviool aan het Conservatoire National Supérieur te Parijs.

Marie Kuijken

Marie Kuijken studeerde aan het Koninklijk Muziekconservatorium van Brussel waar zij diploma's behaalde voor klavier, kamermuziek en harmonie, haar studies afsluitend in 1995 met het hoger diploma kamer-muziek, alsmede het diploma klavierbegeleiding met onderscheiding. Tijdens diezelfde periode studeerde zij zang bij achtereenvolgens Louis Devos, Margreet Honig (Amsterdam) en vanaf 2000 bij Lena Lootens. In Italië heeft zij in 2001 meegewerkt aan het Bologna Festival, en sinds kort maakt zij te Rome deel uit van het vocaal ensemble La Voix Humaine. In de zomer van 2004 vertolkte zij Papagena in Mozarts 'Zauberflöte' op het festival van Beaune. Afgelopen jaar zong Marie Kuijken ook in verscheidene cantates van Bach en diens Mattheüs-passie (eveneens in solistische bezetting).

Fulvio Bettini

Fulvio Bettini kreeg zijn eerste muzikale opvoeding van Giorgio Bredolo. Later vervolgde hij lessen aan het Pontificio Istituto di Musica di Milano, seminaries over oude muziek en Liedkunst in Nederland en Duitsland, samen met een degelijke piano-opleiding en een zangstudie onder leiding van Margareth Hayward aan het Conservatorio Giuseppe Verdi te Milaan zijn muzikale vorming. Als zeer gewaardeerd Monteverdi-vertolker schitterde hij in de rol van Apollo in 'Orfeo' in samenwerking met het ensemble Il Giardino Armonico onder leiding van Jordi Savall. Hij vertolkte meermaals de rol van Tancredi in 'Il Combattimento di Tancredi e Clorinda'. Hij debuteerde onder leiding van Giovanni Antonini in de rol van protagonist van 'Orfeo' op het Styriarte Festival in Graz. Onder de opnamen waar hij zijn medewerking aan verleende noteren we o.a. 'Die Ruinen von Athen' van Beethoven, 'Lelio' van Berlioz en 'Walpurgisnacht' van Mendelssohn. In oktober 2001 zong hij in 'Farnace' van Vivaldi onder Jordi Savall en 'Ein Deutsches Requiem' van Brahms onder Filippo Maria Bressan in de pianoforte uitvoering voor quatre mains met de pianisten Bruno Canino en Antonio Ballista.

Sigrid T'Hooft

Sigrid T'Hooft genoot een jarenlange opleiding klassieke dans (RAD) en besloot haar studies aan de KUL met een licentie in de muziekwetenschappen. Na haar thesis over Franse renaissancecandansmuziek specialiseerde zij zich in de praktijk van renaissance- en barokdans. Gedurende vele jaren volgde zij, in zowat heel Europa, dansstages en masterclasses. Ze verdiepte zich ook gaandeweg in de theorie en praktijk van de Italiaanse commedia dell'arte, kostuumgeschiedenis en barokke acteertechnieken voor opera en theater. Ze richtte samen met blokfluitist en dirigent Peter Van Heyghen de ensembles Passosinati en Fontainebleau op. Sinds 2001 is zij docente historische dans

aan de Académie de Musique et de Danse van Woluwe St. Lambert (Brussel) en docente gestiek voor zangers aan het conservatorium van Den Haag. In 2002 toert ze als soliste door Japan en choreografeert ze voor een kortfilm van de Waalse cineast Jacques Donjean. T'Hooft werkt sinds 1989 deeltijds bij VRT Radio3/Klara, publiceerde regelmatig artikels en gaf lezingen op gespecialiseerde conferenties over de fascinerende wereld van het dans- en muziektheater uit de Renaissance en barok.

Bernhard Gertsch

De Zwitserse barokdanser en dansleraar Bernhard Gertsch treedt internationaal zowel solo als met artistieke medewerkers op. Hij studeerde drama, dans en zang. Zijn verdere opleiding leidde hem naar de Schola Cantorum te Basel en naar Parijs (L'Eclat des Muses) waar hij les volgde in oude muziek en historische dans. Bernhard Gertsch trad op met de volgende muziek- en dansensembles: Mobile Musicale, Solothurn, Zwitserland; Il Teatro Amoro, Basel, Zwitserland; Corelli-Ensemble, Frankfurt, Duitsland; Ensemble Fontainebleau, Gent, België; Barock Tanz Theater, Bremen, Duitsland; Lautten Compagnie, Berlin, Duitsland; Time-Dance and New London Consort, Londen, Engeland.

Béatrice Cramoix

Béatrice Cramoix studeerde muziek aan het Conservatoire National de Paris, waar ze in 1973 de einddiploma's zang, notenleer en lyrische kunst behaalde. Tegelijkertijd studeerde ze Klassieke Talen aan de Sorbonne. Na drie jaar aan de Opéra Studio begon haar internationale carrière - ze vertolkte aanvankelijk vooral werk van Mozart, Cimarosa, Boieldieu, Donizetti, Rameau en anderen. Ze wijdde zich aan een grondige studie van de theorie en de muziek van de Europese lyrische tragedies en cantates uit de zeventiende en achttiende eeuw. Vervolgens werkte ze een uitgebreide reeks cursussen en concerten af, waarin ze werk uitvoerde van Franse componisten als de Boismortier, Bernier, Clérambault, Montéclair, Campra en Grandval, Italiaanse werken van Vivaldi, Monteverdi, Banchieri, Grandi en Legrenzi; en Duits repertoire van onder meer Bach en Schütz. Het grootste deel van Cramoix' tijd gaat naar de Péniche Opéra in Parijs, waar ze de functies van artistiek adviseur, uitvoerder en scenarist combineert. Béatrice Cramoix is eveneens docente aan het Centre de Musique Ancienne in Genève.

La Petite Bande

Sigiswald Kuijken *muzikale leiding*

Vivaldi

François Fernandez *violsolo*

Rachael Beesley *eerste viool*

Katharina Wulf *tweede viool*

Marleen Thiers *altviool*

Sigiswald Kuijken *violoncello da spalla*

Elisabeth Joyé *klavecimbel*

Sarro

Sigiswald Kuijken *eerste viool*

Rachael Beesley *eerste viool*

Katharina Wulf *tweede viool*

Mika Akiha *tweede viool*

Marleen Thiers *altviool*

Elisabeth Joyé *klavecimbel*

Eve François *violone*

www.desingel.be

ABONNEMENTEN

TICKETS

tickets | hoofdingang

Desguinlei 25 . B-2018 Antwerpen

www.desingel.be . tickets@desingel.be

T +32 (0)3 248 28 28 . F +32 (0)3 248 28 00

openingsuren: ma-vr 10-19 uur . za 16-19 uur

administratie v.z.w

Jan Van Rijswijcklaan 155 . B-2018 Antwerpen

T +32 (0)3 244 19 20 . F +32 (0)3 244 19 59

info@desingel.be

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

STAD ANTWERPEN

AGFA

Knack
weekkrant
FOCUS

www.ghent.be

KLEIN

Nationale Loterij
U SPIELT U BEZIT